

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4698/2019
09.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Вујин, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Слободан Марковић, адвокат из ..., ради намирења потраживања из заложене ствари, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 176/18 од 12.03.2019. године, у седници већа од 09.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду 176/18 од 12.03.2019. године у ставу другом и четвртом изреке, па се предмет враћа истом суду на поновно одлучивање у том делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12940/12 од 20.02.2015. године, ставом првим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да трпи намирење потраживања тужиоца од 25.000 евра са каматом коју овлашћене пословне банке у месту испуњења плаћају на девизне штедне улоге по виђењу и то на износ од 10.000 евра од 03.10.2003. године до исплате, а на износ од 15.000 евра од 25.08.2005. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и то продајом заложене непокретности туженог – куће број .. у улици ... у Ставом другим изреке тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 288.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 176/18 од 12.03.2019. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда па је, ставом другим изреке обавезан тужени да трпи намирење потраживања тужиоца од 25.000 евра у динарској противвредности са каматом по стопи коју прописује Европска централна банка у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате почев од 14.05.2006. до 24.12.2012. године, а почев од 25.12.2012. године па до коначне исплате по стопи прописаној Законом о затезној камати, продајом заложене непокретности туженог куће број .. у улици ... у Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да тужени трпи намирење потраживање тужиоца за камату на износ главног дуга од 25.000 евра у динарској противвредности коју овлашћене пословне банке у месту испуњења плаћају на девизне штедне улоге по виђењу и то на износ од 10.000 евра од 03.10.2003. године до исплате, а на износ од 15.000 евра од

25.08.2005. године до исплате. Ставом четвртим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка од 243.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Сл. гласник РС" бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 3. ЗПП, на ком је заснована побијана одлука, тужени је 2003. године, преко Агенцији "Вега", која се бави посредништвом у давању новца на зајам, ступио у контакт са тужиоцем, од кога је 03.10.2003. године позајмио 10.000 евра са роком враћања од три месеца и каматом од 5% на месечном нивоу. Том приликом у Агенцији им је објашњено да тужени, да би добио позајмицу, мора да гарантује неком својом непокретношћу, па је истога дана између парничних странака закључен предуговор о куповини непокретности, који је за предмет имао кућу- власништво туженог, у улици ... број .. . Супротно првостепеном суду, који је поклатио веру исказу туженог и утврдио да је 8 месеци плаћао тужиоцу по 500 евра на име камате, другостепени суд утврђује да тужени до уговореног рока, ништа од позајмљеног износа није вратио тужиоцу. Посредством Агенције "Вега" парничне странке су 25.08.2005. године закључиле нови предуговор о купопродаји непокретности исте садржине као и претходни, ради обезбеђења потраживања тужиоца према туженом на име зајма од 15.000 евра, са истим роком враћања и каматом као по претходном уговору. Истога дана закључен је и оверен пред судом и споразум о раскиду претходног предуговора. Дана 13.02.2006. године парничне странке су закључиле нови уговор о зајму, којим је констатовано да је зајмодавац позајмио зајмопримцу 36.650 евра са роком враћања од три месеца, да је у случају доцње зајмодавац, након писмене опомене упућене зајмопримцу, овлашћен да наплати целокупно потраживање по основу заложног права из тог уговора. Ради обезбеђења овог потраживања зајмопримац се заложном изјавом сагласио да се у земљишним књигама код надлежног суда у корист зајмодавца укњижи заложно право – хипотека на његовој непокретности – кући број .. у улици ... у ..., па је укњижба заложног права на овој непокретности дозвољена решењем Другог општинског суда у Београду Дн 2909/06 од 16.02.2006. године. Истог дана закључен је и споразум о раскиду предуговора о купопродаји непокретности од 25.08.2005. године. Другостепени суд је закључује да тужени није вратио тужиоцу позајмљени износ.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепеном пресудом је одбијен тужбени захтев, уз закључак суда да је уговор о зајму ништав, јер не одговара стварној вољи уговорних страна. Првостепени суд налази да су парничне странке закључиле фиктиван правни посао, именован као уговор о зајму, знајући да тужилац није лично позајмио новац туженом, као и да висина зајма није 36.500 евра, колико је тужилац првобитно тужбом тражио, а потом захтев определио на 25.000 евра.

Побијаном одлуком, другостепени суд, након одржане расправе, закључује да је основан захтев тужиоца којим је тражио да му тужени врати 25.000 евра, налазећи да је то износ који је туженом позајмио, а који му тужени није вратио. Како је ово потраживање тужиоца обезбеђено заложним правом на непокретности, то је овлашћен и да наплату потраживања врши продајом истих.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права. Тужени ревизијом указује и да је чињенично стање непотпуно утврђено, па имајући у виду да је другостепеном пресудом преиначена првостепена одлука, то се, применом члана 407. став 2. у вези члана 403. став 2. ЗПП, ревизијом може побијати и утврђено чињенично стање.

У конкретном случају, парничне странке су закључиле уговор о зајму у писменој форми, који је оверени пред судом, а потраживање из тог уговора обезбеђено је заложним правом на непокретности у власништву туженог. У реферату тужбе и првобитно постављеним тужбеним захтевом, тужилац је навео да му тужени дугује 36.650 евра са припадајућом каматом, што је износ зајма наведен у уговору од 13.02.2006. године, тврдећи да је управо толико позајмио туженом. Међутим, приликом саслушања изменио је свој исказ тврдећи да је туженом позајмио 25.000 евра, па је у складу са тим (поднеском од 15.07.2013. године), смањив свој тужбени захтев на 25.000 евра са припадајућом каматом. Другостепени суд није прихватио као истинит исказ туженог, као парничне странке, да је 8 месеци враћао тужиоцу по 500 евра на име камате, већ прихвата навод тужиоца, на основу кога закључује, да му од позајмљеног новца у висини од 25.000 евра, тужени ништа није вратио.

Имајући у виду да су пре уговора од 13.02.2006. године, парничне странке закључиле још два уговора, који су раскидани по закључењу наредног, да се искази странака о висини позајмљеног новца разликују, али да је и сам тужилац потврдио да износ који је у уговору од 13.02.2006. године наведен као висина зајма – не представља прави износ позајмљеног новца, то Врховни касациони суд налази да уговор о зајму који је закључен између парничних странака, не представља поуздан доказ о висини новца који је тужени позајмио од тужиоца, нити о висини новца који је тужени остао дужан тужиоцу, као зајмодавцу.

Наиме, одредбом члана 557. ЗОО прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да зајмопримцу преда у својину одређену количину новца или других замењених ствари, а зајмопримац се обавезује да му, после извесног времена, врати исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Из наведеног произилази да је за правилну примену одредбе члана 557. у вези члана 562. став 1. ЗОО, неопходно правилно утврдити износ који је био предмет зајма, што представља одлучну чињеницу за одлуку о основаности тужбеног захтева. С тим у вези Врховни касациони суд налази да је било неопходно да се у доказном поступку правилно цене и сви други докази у списима, с посебним освртом и уз оцену чињенице да је у споразуму о раскиду предуговора о купопродаји непокретности од 25.08.2005. године, као и у споразуму о раскиду предуговора о купопродаји непокретности од 13.02.2006. године, наведено да продавац враћа купцу целокупан износ примљен приликом закључења и овере предуговора, те да више не постоје било каква узајамна потраживања између уговорних страна по основу овог правног посла.

Из свега наведеног произилази да чињенично стање није правилно утврђено, јер за сада није на поуздан начин утврђен износ који је био предмет зајма између парничних странака, као ни да ли је тужени од тог износа евентуално нешто вратио тужиоцу и колико, без којих чињеница није могуће правилно одлучити ни о основаности тужбеног захтева, па је Врховни касациони суд, применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци.

У поновном поступку, другостепени суд ће утврдити чињенично стање у складу са примедбама из овог решења, а потом, правилном применом материјалног права, донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић